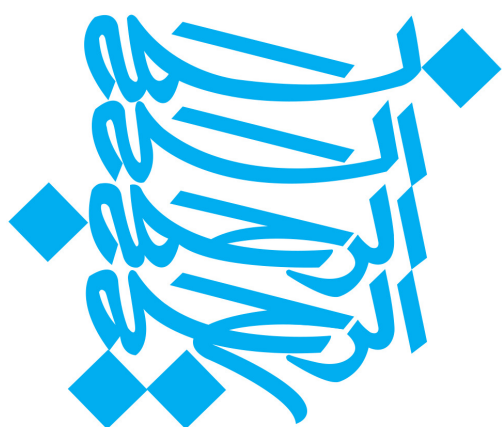

شیوه‌های مواجهه با مخالفان در سبک زندگی پیامبر و اهل بیت علیهم‌السلام

سید محمد امام

فهرست مطالب

فصل اول: مفاهیم و اصول

درآمد	۲۱
(۱) مفاهیم	۲۱
یک) شیوه	۲۲
دو) الگو	۲۲
سه) مواجهه	۲۳
چهار) سبک زندگی	۲۴
پنج) اقسام کافران اهل کتاب	۲۵
الف) کفار ذمی	۲۶
ب) کفار معاهد	۲۶
ج) کفار مستأمن	۲۶
د) کفار حربی	۲۶
(۲) اصول	۲۷
یک) الگوها و محدوده‌های سبک زندگی	۲۷
دو) آسیب‌های سبک زندگی غیردینی	۲۷
سه) نقش اسلام در ارائه سبک زندگی مناسب	۲۸
چهار) گستره سبک زندگی	۲۹

۳۱	پنج) شاخصه‌ها و مؤلفه‌های سبک زندگی.....
۳۱	شش) ارتباط باورها و ارزش‌های دینی با سبک زندگی.....
۳۲	هفت) ارتباط وضعیت اقلیمی و فضای اجتماعی با سبک زندگی.....
۳۳	هشت) اختیاری‌بودن سبک زندگی.....
۳۳	نه) سبک زندگی، پدیده‌ای تدریجی.....
۳۴	ده) عوامل سبک‌ساز.....
۳۴	الف) عوامل فردی.....
۳۴	ب) عوامل خانوادگی.....
۳۴	ج) نهادهای اجتماعی.....
۳۵	۳) الگوی مواجهه با مخالفان در سبک زندگی اسلامی.....
۳۵	یک) بعد اخلاقی.....
۳۵	الف) الگوی اخلاقی قرآن درباره چگونگی مواجهه با مخالفان.....
۳۸	ب) الگوی اخلاقی مواجهه با مخالفان در سیره اهل بیت (علیهم‌السلام).....
۳۸	دو) بعد سیاسی.....
۳۹	الف) حق مشارکت اهل کتاب در انتخابات.....
۳۹	ب) حق انتخاب‌شدن اهل کتاب.....
۴۰	ج) حق نظارت سیاسی اهل کتاب.....
۴۰	سه) بعد قضایی.....
۴۰	الف) مخالفان مذهبی.....
۴۱	ب) اهل کتاب.....
۴۱	چهار) بعد اجتماعی.....
۴۲	الف) روابط اجتماعی مخالفان مذهبی.....
۴۲	ب) روابط اجتماعی اهل کتاب.....
۴۲	پنج) بعد اقتصادی.....
۴۳	نتیجه‌گیری.....

فصل دوم: شیوه‌های کلی مواجهه با مخالفان در سیره معصومان (علیهم‌السلام)

درآمد	۴۷
۱) اصالت داشتن صلح و همزیستی مسالمت‌آمیز در اسلام	۴۸
یک) تعریف لغوی و اصطلاحی صلح	۴۸
الف) تعریف لغوی صلح	۴۸
ب) تعریف اصطلاحی صلح	۴۸
ج) مفهوم صلح از منظر فقها	۵۲
دو) تعریف همزیستی مسالمت‌آمیز	۵۴
الف) همزیستی مسالمت‌آمیز در لغت	۵۵
ب) واژه همزیستی و لغات مشابه	۵۶
سه) نقد دلایل قائلان به اصالت داشتن جنگ و نزاع در اسلام	۵۹
چهار) حد و مرزهای همزیستی مسالمت‌آمیز با غیرمسلمانان	۶۸
الف) پیروی نکردن از کفار	۶۸
ب) نپذیرفتن سلطه کفار	۶۹
ج) محرم راز قرارندادن کافران	۷۱
۲) مواجهه با مخالفان در سیره پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) در دوران حکومت اسلامی	۷۲
۳) مدارای امیر مؤمنان (علیه‌السلام) با قاعدین در دوران حکومت	۷۳
۴) شیوه‌های کلامی معصومان (علیهم‌السلام) در مواجهه با مخالفان	۷۶
یک) گفت‌وگوی حضوری با مخالفان	۷۶
دو) نامه‌نگاری	۸۱
سه) وعظ و خطابه	۸۴
الف) احتجاج با مخالفان	۸۵
ب) تهدید مخالفان	۸۵
ج) مذمت مخالفان	۸۶
د) روشنگری از طریق بیان ظلم، مکر و حيله مخالفان	۸۷
چهار) مناظره با مخالفان عقیده	۸۸

پنج)	دعا کردن و یاری طلبیدن از خداوند متعال برای دفع شر مخالفانِ معاند.....	۸۹
۵)	شیوه‌های غیر کلامی معصومان (علیهم‌السلام) در مواجهه با مخالفان.....	۹۱
یک)	نبرد مسلحانه.....	۹۱
الف)	اصحاب جمل (ناکثین).....	۹۳
ب)	قاسطین.....	۹۴
ج)	خوارج (مارقین).....	۹۶
دو)	برخورد با بدعت‌ها.....	۹۸
الف)	برخورد قاطع با قصاصون.....	۹۸
ب)	روشنگری در برابر بدعت‌ها.....	۹۹
سه)	مدارا و رعایت اصول اخلاقی در تعامل با مخالفان فکری.....	۱۰۰
چهار)	مبارزه با بی‌عدالتی اقتصادی.....	۱۰۳
پنج)	نهی از همکاری با حکومت طاغوت.....	۱۰۳
شش)	تشویق به موعظهٔ سلطان (در صورت امکان).....	۱۰۵
هفت)	محافظت از نیروهای خودی در برابر مخالفان سیاسی.....	۱۰۷
هشت)	نفوذ در تشکیلات مخالفان سیاسی.....	۱۰۷
	نتیجه‌گیری.....	۱۱۰

فصل سوم: مبانی الگوی مواجهه با مخالفان مذهبی در سبک زندگی اسلامی

	درآمد.....	۱۱۵
۱)	مبانی الگوی مواجهه با مخالفان مذهبی از منظر قرآن کریم.....	۱۱۵
یک)	عقیده به توحید.....	۱۱۶
دو)	اطاعت و پیروی از رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم).....	۱۱۶
سه)	تمسک به قرآن، سنت و اهل بیت (علیهم‌السلام).....	۱۱۷
چهار)	اخوت دینی.....	۱۱۸
پنج)	رعایت ظواهر اسلام.....	۱۱۸
۲)	مبانی الگوی مواجهه با مخالفان مذهبی در سنت پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم).....	۱۱۹

یک) اخوت و برادری ایمانی.....	۱۲۰
دو) باور به وحدت و یگانگی در آفرینش.....	۱۲۱
سه) دوستی با یکدیگر.....	۱۲۱
چهار) برخورد با چهره گشاده.....	۱۲۱
۳) مبانی الگوی مواجهه با مخالفان مذهبی در سیره اهل بیت (علیهم السلام).....	۱۲۳
یک) رعایت اصول اخلاقی در مواجهه با مخالفان مذهبی.....	۱۲۶
دو) کتمان اسرار در موقعیت‌های نامناسب.....	۱۲۷
سه) حفظ هم‌بستگی با مخالفان در برابر غیرمسلمانان.....	۱۲۹
چهار) رعایت حقوق متقابل مسلمانان.....	۱۳۰
۴) حقوق سیاسی مخالفان مذهبی از منظر فقه و حقوق.....	۱۳۱
نتیجه‌گیری.....	۱۳۲

فصل چهارم: مبانی الگوی مواجهه با کافران اهل کتاب

درآمد.....	۱۳۷
۱) الگوی اخلاقی مواجهه با اهل کتاب.....	۱۳۸
یک) تکریم اهل کتاب.....	۱۳۸
دو) بخشش و نیکی به اهل کتاب.....	۱۳۹
الف) بخشش اهل کتاب در قرآن.....	۱۳۹
ب) بخشش و نیکی به اهل کتاب در سیره معصومان (علیهم السلام).....	۱۳۹
سه) گفت‌وگوی مسالمت‌آمیز با اهل کتاب.....	۱۴۰
۲) الگوی فقهی مواجهه با کافران اهل کتاب.....	۱۴۲
یک) الگوی فقهی مواجهه با کافران اهل کتاب در حکومت اسلامی.....	۱۴۲
الف) عبادت اهل کتاب در سرزمین اسلامی.....	۱۴۳
ب) حق اهل کتاب برای داشتن خانه‌های بلند.....	۱۴۵
ج) روابط علمی و فرهنگی با اهل کتاب.....	۱۴۵
د) سلطه‌نداشتن اهل کتاب در روابط اقتصادی.....	۱۴۶

۱۴۶.....	هـ) روابط قضایی و حقوقی اهل کتاب
۱۴۷.....	و) روابط سیاسی اهل کتاب
۱۴۷.....	ز) روابط اجتماعی اهل کتاب
۱۴۸.....	دو) الگوی فقهی مواجهه اقلیت‌های مسلمان با کافران اهل کتاب در حکومت غیراسلامی
۱۴۸.....	الف) ارزش هجرت به سرزمین‌های غیراسلامی به قصد ترویج دین
۱۴۹.....	ب) احکام مربوط به اقلیت‌های مسلمان
۱۵۴.....	۳) تفاوت مواجهه با کافران اهل کتاب و کافران حربی
۱۵۷.....	فرجام سخن
۱۶۷.....	کتابنامه

دیاچہ

در منابع دینی ما آموزه‌های فراوانی دربارهٔ مواجهه با مخالفان اعم از مخالفان دینی و مذهبی و همچنین مخالفان معاند و غیرمعاندی که فقط در فکر و اندیشه با ما اختلاف عقیده دارند، وجود دارد.

پیشینهٔ مواجهه با مخالفان که سرشار از فزون‌طلبی، نابودی، به‌اسارت کشیدن مخالفان و سیراب کردن زمین از خون آنان است نشان می‌دهد بشر نمی‌تواند بدون اتکا به تعالیم انبیای الهی و جانشینان آن‌ها با مخالفان خویش همزیستی مسالمت‌آمیز داشته باشد. این در حالی است که مخالفان دینی غیرمعاند در زمان انبیای الهی آزادانه زندگی می‌کردند. خداوند متعال هیچ‌گاه دین را بر مردم تحمیل نکرده است و اجبار و اکراه افراد بشر در پذیرش دین منتفی است. وجود اقلیت‌های دینی تا واپسین روزهای حیات نبی مکرم اسلام ﷺ و همچنین دوران حکومت امیر مؤمنان علی (علیه السلام) گواه روشنی بر این مطلب است. عذاب پروردگار نیز در زمان‌های مختلف، تنها به مخالفان معاند اختصاص یافته است، نه مخالفان دیگر؛ از این رو بر آن شدیم تا در این تحقیق با ذکر شیوه‌های کلی مواجهه با مخالفان، ابتدا الگوی مواجهه با مخالفان مذهبی را در سبک زندگی اسلامی

نشان دهیم و در ادامه به ذکر آموزه‌های دینی در مواجهه با مخالفان مذهبی و اهل کتاب پردازیم. درواقع این مطالب، روشنگر سبک زندگی اسلامی در مواجهه با مخالفان است. آنچه به عنوان اصول مواجهه با مخالفان مذهبی در سبک زندگی اسلامی بررسی می‌کنیم، الگوی جامعی در این باره قلمداد می‌شود؛ زیرا به طور مجزا به هریک از موضوعات زیر به تفصیل خواهیم پرداخت:

- اصول مواجهه با مخالفان مذهبی از منظر قرآن کریم؛
- اصول مواجهه با مخالفان مذهبی در سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله)؛
- اصول مواجهه با مخالفان مذهبی در سیره اهل بیت (علیهم السلام).

در ارتباط با الگوی مواجهه با کفار اهل کتاب در سبک زندگی اسلامی نیز موضوعات زیر بررسی می‌شود:

- الگوی اخلاقی مواجهه با اهل کتاب؛
- الگوی فقهی مواجهه با کفار اهل کتاب.

آخرین مطلبی که بررسی می‌شود عبارت است از تفاوت مواجهه با کفار اهل کتاب و کفار حربی.

اگر مسلمانان با الگوی مواجهه با مخالفان در سبک زندگی اسلامی آشنا نباشند نمی‌توانند با آنان رفتاری صحیح و منطبق با دستورهای دینی داشته باشند؛ به همین دلیل این پژوهش اهمیت فراوانی دارد و چنین تحقیقاتی باعث می‌شود تا افراد باایمان به طور ناخواسته و به نام دین، به گونه‌ای با مخالفان مواجهه داشته باشند که با تعالیم شریعت اسلام سازگار نباشد. برای این پژوهش که به طور اختصاصی شیوه‌های برخورد با مخالفان را در سبک زندگی اسلامی بررسی کرده است، پیشینه‌ای نیافتیم؛ اما به طور کلی راجع به سبک زندگی اسلامی، تاکنون کتاب‌های ارزشمندی به نگارش درآمده است که از جمله آن‌ها می‌توان به سبک زندگی اسلامی و ابزار سنجش آن نوشته محمد کاویانی، مبانی سبک زندگی اسلامی نوشته محمد تقی فعالی، مسجد و سبک زندگی نوشته محمد تقی فعالی، سبک

زندگی اسلامی - ایرانی نوشته احمد حسین شریفی، مصروف و سبک زندگی
نوشته محمد فاضلی اشاره کرد.
این کتاب‌ها با توجه به محتوایی که دارند، مکمل بسیار خوبی برای
پژوهش ما هستند و به افرادی که چنین پژوهش‌هایی را مطالعه و بررسی
می‌کنند، جامعیت می‌بخشند.